

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 316/2017-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. júna 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpenej Mgr. Petrom Luptákom, advokátska kancelária, Námestie Štefana Moyzesa 3, Banská Bystrica, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16 Co 131/2015 z 10. decembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. apríla 2016 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 16 Co 131/2015 z 10. decembra 2015 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti, jej príloh a zo spisu, ktorý si vyžiadal ústavný súd z krajského súdu, vyplýva, že sťažovateľka sa v procesnom postavení žalobkyne domáhala od žalovanej zaplata sumy 32 969,97 €, a to na základe zmluvy o finančnom vysporiadaní z 10. júla 2012 v spojitosti s dohodou o prístupení k záväzku z toho istého dňa. Dôvodom uzavretia predmetných zmlúv bola skutočnosť, že v dôsledku dlhov bývalého manžela sťažovateľky, ktoré vznikli počas manželstva a počas trvania bezpodielového spoluvlastníctva manželov, boli v exekučnom konaní exekvované nehnuteľnosti pôvodne (pred manželstvom) vo výlučnom vlastníctve sťažovateľky, ktoré nadobudla do svojho vlastníctva tretia osoba [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľka sa s touto vlastníčkou nehnuteľnosti dohodla, že nehnuteľnosti od nej spätne odkúpi, a to tak, že bude za ňu splácať hypotekárny úver alebo zaplatením kúpnej ceny prostredníctvom iného hypotekárneho úveru, ktorý zaťaží priamo sťažovateľku. Podstatou zmluvy o finančnom vysporiadaní bol záväzok bývalého manžela sťažovateľky, že jej bude prostredníctvom prevodu alebo v hotovosti refundovať sumu zodpovedajúcu výške splátky úveru, ktorý bol viazaný na novú vlastníčku nehnuteľnosti, spolu s poistením a prípadnými sankciami zo strany banky poskytujúcej hypotekárny úver. Povinnosť refundácie sa mala vzťahovať aj na prípadný nový hypotekárny úver za bližšie nešpecifikovaných podmienok, ktorým by sa nahradil existujúci hypotekárny úver tak, že by nezaťažoval novú vlastníčku nehnuteľnosti, ale priamo sťažovateľku. Dohodou o prístupení k záväzku matka bývalého manžela sťažovateľky pristúpila k záväzku svojho syna, ktorý vyplýval zo zmluvy o finančnom vysporiadaní.

3. Na základe vykonaného dokazovania dospel Okresný súd Zvolen k záveru, že zmluva o finančnom vysporiadaní je neplatná, a preto rozsudkom sp. zn. 6 C/237/2013 z 11. septembra 2014 žalobu sťažovateľky zamietol v celom rozsahu. Proti tomuto rozsudku podala sťažovateľka odvolanie, ktorému odvolací krajský súd nevyhovel a sťažnosťou napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu.

4. Sťažovateľka v sťažnosti vyjadruje presvedčenie, že rozsudkom krajského súdu boli porušené jej základné práva. Svoju sťažnosť odôvodnila v podstatnom takto:

«Krajský súd mal za to, že Zmluva o finančnom vysporiadaní a na ňu nadväzujúca Dohoda o pristúpení k záväzku sú neurčité, pretože z nich podľa jeho názoru nemožno jednoznačne individualizovať, čo bolo ich predmetom dohody. Krajský súd ďalej zdôraznil, že podľa § 533 OZ možno pristúpiť len do existujúceho záväzkového právneho vzťahu, a nie do budúceho. Skutkové a právne závery Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „porušovateľ“) obsiahnuté v jeho rozsudku sp. zn. 16Co/131/2015 zo dňa 10.12.2015 a v rozsudku Okresného súdu Zvolen sp. zn. 6C/237/2013 zo dňa 11.9.2014 považujem za vecne nesprávne.

Postup porušovateľa podľa môjho názoru celkom jednoznačne zakladá porušenie mojich základných práv a slobôd a danosť odvolacích dôvodov, ktoré som predostrela vo svojom odvolaní zo dňa 21.09.2014 ako aj vadu konania podľa ust. § 237 písm. f) O.s.p., a preto v dôsledku napadnutého rozsudku, ktorým bol rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu potvrdený došlo k porušeniu mojich nižšie uvedených a Ústavou Slovenskej republiky garantovaných práv.

Právny záver porušovateľa, ako aj súdu prvého stupňa, podľa ktorého je zmluva o finančnom vysporiadaní a dohoda o pristúpení k záväzku neplatná, popiera celý zmysel a účel právnej úpravy inominátnej zmluvy podľa ust. § 51 Obč. zák., inštitútu pristúpenia k záväzku podľa §533 Obč. zák. a vychádza z neudržateľného výkladu základných hmotnoprávnych a procesnoprávnych právnych predpisov, ktoré upravujú o. i. obsahové náležitosti nepomenovanej zmluvy, pristúpenia k záväzku a neplatnosti právneho úkonu ...

Vo vzťahu k názorom porušovateľa o údajnej neurčitosti predmetu záväzku uvádzam, že predmet záväzku - čo sa týka jeho výšky - nemusí byť z pohľadu požiadavky na určitosť právneho úkonu vyjadrený vždy a za každých okolností len konkrétnym číslom (konkrétnou presnou sumou), ale dostatočne určito môže byť vymedzený aj stanovením spôsobu, ako môžu zmluvné strany ku konkrétnemu číslu (sume) dospieť. V našom prípade sme mali v Zmluve o finančnom vysporiadaní stanovenú konkrétnu výšku existujúceho hypotekárneho úveru a konkrétnu výšku splátky existujúceho hypotekárneho úveru, a pokiaľ ide o budúci hypotekárny úver a jeho splátku, mali sme dohodnutý spôsob, ako k výške budúceho hypotekárneho úveru, ako aj k budúcej výške splátky dospejeme. Poukazujem pritom na to, že v samotnej Zmluve o finančnom vysporiadaní bolo dohodnuté, že „budúcim hypotekárnym úverom“ bude hypotekárny úver zobratý (len) z [REDACTED], že pôjde o úver

len na kúpu konkrétnych nehnuteľností, že pôjde o „hypotekárny úver“, ktorý vybavím ja, s tým, že logicky sa takýto úver budem snažiť vybrať za čo najvýhodnejších podmienok, pričom keď takýto úver vybavím, oznámim výšku splátky [REDAKOVANÉ] a tento bude v súlade s našou Zmluvou ďalej plniť svoje povinnosti a teda platiť mi takéto vopred dohodnutým spôsobom stanovené splátky. Na tomto sme boli s [REDAKOVANÉ] dohodnutí. Predmet Zmluvy o finančnom vysporiadaní bol teda vymedzený úplne presne, jasne a zrozumiteľne a obidvom zmluvným stranám bol úplne jasný.»

5. V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka poukazuje na skutkové okolnosti, ktoré boli základom pre podpis dohody o prístupí k záväzku, a súčasne pomerne podrobne interpretuje označené články ústavy a dohovoru garantujúce základné práva, ktoré mali byť v jej veci porušené, a na podporu svojej argumentácie prezentuje aj relevantnú judikatúru ústavného súdu viažucu sa na tieto práva.

6. V petite sťažnosti sťažovateľka žiadala vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu, zrušil rozsudok krajského súdu, vec vrátil na ďalšie konanie a priznal jej náhradu trov konania.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

11. Podstatu sťažnosti tvorí námietka sťažovateľky, že v dôsledku nesprávnej právnej interpretácie listinných dôkazov, najmä zmluvy o finančnom vysporiadaní, došlo k zásahu do jej základných práv.

12. Ústavný súd k námietkam sťažovateľky v prvom rade konštatuje, že pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, neprislúcha mu hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia veci

všeobecnými súdmi, tak ako to požaduje sťažovateľ vo svojej sťažnosti, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti.

13. V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

14. Z uvedených dôvodov ústavný súd skúmal obsah sťažnosti a rozsudok krajského súdu iba v tom smere, či zvolená interpretácia právnych predpisov nebola neodôvodnená až do takej miery, že by to mohlo mať za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

15. Prevažná časť argumentácie sťažovateľky v podanej ústavnej sťažnosti spočíva iba v zopakovaní takých dôvodov, ktoré už sťažovateľka predniesla v konaní pred všeobecnými súdmi. Krajský súd sa s nimi vysporiadal takto:

«Podľa ust. § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka právny úkon musí byť vykonaný slobodne, vážne, určite a zrozumiteľne.

Uvedená definícia náležitosti prejavu vôle vyžaduje, aby uskutočnený právny úkon bol formulovaný spôsobom umožňujúcim druhému účastníkovi zoznámiť sa s ním a vnímať jeho zdelenie v pre neho pochopiteľnej forme (požiadavka zrozumiteľnosti), a aby aspoň jeho výkladom podľa § 35 O. z. bolo zistiteľné, aký obsah ním mal byť vyjadrený, a čo je konkrétne predmetom dojednávania (požiadavka určitosti). Záver o neurčitosti či nezrozumiteľnosti právneho úkonu predpokladá, že ani jeho výkladom nie je možné dospieť k nepochybnému poznaniu, čo chcel účastník prejsť...

Odvolací súd uznáva, že súd nemôže rezignovať na výklad právneho pojmu, teda stroho konštatovať jeho neurčitost' alebo nezrozumiteľnosť, ale musí zisťovať obsah úkonu a pokúsiť sa cestou výkladu odstrániť túto jeho neurčitost' či nezrozumiteľnosť. Súd napr. musí prihliadať na konkrétne okolnosti prípadu, zisťovať vôľu strán v dobe uzavretia zmluvy a pri tom môže prihliadať aj na následné správanie strán.

V prejednávacom prípade však ani výkladom zmluvy, nebolo možné odstrániť neurčitost' predmetu záväzku...

Odvolací súd sa preto stotožňuje s právnym záverom okresného súdu o neurčitosti Zmluvy o finančnom vysporiadaní a na to nadväzujúcej Dohody o pristúpení k záväzku (obe zmluvy zo dňa 10. 07. 2012), ak z nich nemožno jednoznačne individualizovať, čo bolo ich predmetom dohody. Formulácia v zmluve, že: „v prípade, ak dôjde k uzatvoreniu zmluvy a budúcom hypotekárnom úvere a ak tento budúci hypotekárny úver bude mať čo sa týka výšky splátky a/alebo doby trvania úveru iné podmienky, [REDAKOVANÉ] oznámi novú výšku splátky a/alebo dobu trvania úveru [REDAKOVANÉ]“, nie je určitá, ak obsahuje pojmy „iné podmienky“, „novú výšku splátky“, „novú dobu trvania úveru“, „budúci“... Výkladom by prípadne bolo možné dospieť k tomu aká je výška existujúceho úveru avšak v žiadnom prípade sa nedá dospieť k tomu aká je výška budúceho hypotekárneho úveru, ak tento v čase uzavretia Zmluvy o finančnom vysporiadaní neexistoval...

Odvolací súd... dopĺňa, že zo Zmluvy o finančnom vysporiadaní nevyplýva, akej výške bude zodpovedať budúci hypotekárny úver, resp. v čom bude spočívať budúca dohoda žalobkyne s [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] o prevzatí existujúceho hypotekárneho úveru. Zo zmluvy nevyplýva, v akej výške bude určená splátka, ak ide o budúci hypotekárny úver, ak sama žalobkyňa v zmluve konštatuje, že len do budúca oznámi bývalému manželovi [REDAKOVANÉ] novú výšku splátky alebo novú dobu trvania úveru.»

16. Ústavný súd považuje právne posúdenie veci krajským súdom za hraničné, avšak z ústavnoprávneho hľadiska nemožno hovoriť o takej interpretácii právnej normy na daný skutkový stav, ktorá by bola celkom zjavne neodôvodnená, arbitrárna, popierajúca zmysel a obsah normy, a teda vyžadujúca korekciu zo strany ústavného súdu. Ústavný súd k právnemu posúdeniu veci dodáva, že zmluvné dojednanie možno považovať za neplatné

pre neurčitosť či nezrozumiteľnosť iba za podmienky, že súd sa pokúsil tieto prekážky odstrániť výkladom vôle zmluvných strán s prihliadnutím na okolnosti veci, avšak ani takýmto výkladom nie je možné rozumne a logicky zjavnú neurčitosť či nezrozumiteľnosť preklenúť. Napokon, takýto prístup zvolili ako východisko aj konajúce všeobecné súdy v prejednávanej veci sťažovateľky. Ak však konajúce súdy ani po vykonaní dokazovania neurčitosť dojednania nevedeli odstrániť (napríklad aj vykonaním iných dôkazov ako listinných), nie je úlohou ústavného súdu, aby do takto vykonaného dokazovania a následného právneho posúdenia vstupoval. Ako už bolo uvedené, ústavný súd je podľa čl. 124 ústavy nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, nie však zákonosti.

17. Podľa názoru ústavného súdu sťažnosťou napadnutý rozsudok krajského súdu v ústavne dovolených hraniciach vysvetľuje, na základe akých vykonaných dôkazov a aplikáciou ktorých relevantných právnych predpisov dospel k výroku, ktorým žalobu sťažovateľky zamietol. Sťažnosťou napadnutý rozsudok nepovažuje za arbitrárny a v tejto súvislosti dodáva, že právo na súdnu ochranu neznamená procesný úspech sťažovateľky vo veci (podobne II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97).

18. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03 alebo IV. ÚS 136/05).

19. Ústavný súd uzatvára, že právne závery krajského súdu nie je možné považovať arbitrárne alebo zjavne neodôvodnené, v dôsledku čoho nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a sťažovateľkou namietaným porušením označeného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva

na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru. Sťažnosť sťažovateľky preto odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

20. Namietané porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy videla sťažovateľka iba v záveroch napadnutého rozsudku krajského súdu. Keďže ústavný súd nezistil porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohlo dôjsť ani k porušeniu ňou označeného práva vlastníť majetok garantovaného čl. 20 ods. 1 ústavy.

21. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

22. Keďže sťažnosť bola odmietnutá pre jej zjavnú neopodstatnenosť, ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky, ktoré sú viazané na skutočnosť, že sťažnosti bude vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júna 2017